

یادداشت
بیژن شمس *انویسنده و استاد دانشگاه*



تغییر فرهنگ در جنگ شناختی

جنگ نرم، تغییر ماهیت برخورد و تقابل فرهنگی در عرصه‌های مختلف است و به طور کلی تغییر باورهای اعتقادی و ترجیح هر انسان به عنوان جنگ نرم شناخته می‌شود، یعنی بدون این‌که رویارویی مستقیمی در کار باشد؛ تغییر باورها، اعتقادات، ترجیح‌ها و فرهنگ یک جامعه که منجر به تغییر سبک زندگی، سیاسی و اقتصادی در یک جامعه می‌شود به معنای جنگ نرم است.

جنگ نرم همچون جنگ‌های سخت و نیمه‌سخت دارای ابزاری است که ابزار جنگ نرم نیز رسانه است. از آنجا که زبان روان‌شناسی می‌تواند از طریق رسانه‌الگوهای شکل‌گرفته در ذهن افراد را تغییر دهد و سپس الگوی جدیدی از طریق رسانه جایگزین کند؛ یکی از آن ابزارها سیستم گسترده هالیوود بود که از طریق تولید فیلم‌ها و انیمیشن‌ها با مضامین متفاوت تغییر ارزش‌گذاری را به وجود آورد.

ابرسانه‌های بزرگی که به دست شرکت‌های تولید محتوا شکل داده شدند، تصمیم گرفتند ارزش‌های انسانی که در طول تاریخ انسانیت با آن زندگی می‌کرده‌اند را کنار بگذارند و ارزش‌های جدیدی جایگزین کنند، به همین دلیل رسانه به‌آمریکامک‌کرد تا بتواند ایدئولوژی و تمدن خود را جایگزین کند. این تغییر حاصل جنگ نرم، یعنی جنگ کاملاً فرهنگی است و از این رو دشمن به شکل‌های مختلف به دنبال تغییر فرهنگ و باور هاست.

اما جنگ نرم چه زمانی شکل می‌گیرد؟ در حقیقت این جنگ وقتی شکل می‌گیرد که عوامل داخلی آن کشور هم دخیل باشد، عوامل دشمن و غرب‌گراها که اندیشه‌های لیبرالی نهفته خود را برمالا کردند، زمینه تفکر غرب‌گرایی را به وجود آوردند و بستر جنگ نرم فراهم شد.

وقتی در جنگ نرم بخواهند فرهنگ یک جامعه را تغییر دهند، سراغ خواص و نسل‌های آینده می‌روند.

در حال حاضر رسانه، فضای مجازی، فیلم‌ها، انیمیشن‌ها و سریال‌ها تغییر فرهنگ را آغاز کرده‌اند و به دست عناصر داخلی و استفاده از ابزاری مانند سلب‌ریتی‌ها فضا را به سستی برده‌اند تا حرف دشمن را به جامعه القا کنند و از طریق رسانه قدرتمندی مثل انیمیشن، تلاش می‌کنند تا بر نسل آینده تاثیر بگذارند. با این‌که رویکرد جدی آمریکا رویکرد جنگ شناختی است، باید توجه داشت که کسی دچار جنگ شناختی می‌شود که قبلاً اسیر جنگ نرم شده باشد و بی‌اعتمادی صددرصد به رسانه‌های داخلی داشته باشد، همچنین باورها به اسلام، انقلاب و... سست شده و تغییر کرده باشد.

از اینجاست که می‌بینیم برخی به دنبال بی‌اعتبار کردن رسانه‌های داخلی هستند و تلاش دارند مردم را به سوی رسانه‌های دیگر سوق دهند. یکی از این رسانه‌ها که بر نسل آینده تاثیر دارد، پلتفرمهایی است که تلاش می‌کند تا فرهنگ غربی را در کشور گسترش دهد و از این طریق با آثار تولیدی آمریکایی بر نسل آینده تاثیر بگذارد.

باید در این جنگ شناختی به این موضوع توجه کرد که اساتید دانشگاه‌ها و گروه‌های نظامی در آمریکا به این فکر افتادند که تفر بخش از مردم جهان از آمریکا را چگونه جبران کنند و این‌تنفر تبدیل به حب و دوست داشتن شود.

این موضوع از طریق رسانه‌های الگو شکل گرفت تا ذهن افراد را تغییر دهد و سپس الگوی جدیدی از طریق رسانه جایگزین کند که یکی از آن ابزارها، سیستم گسترده هالیوود بوده که از طریق تولید فیلم‌ها با مضامین متفاوت، تغییر ارزش‌گذاری را در طول ۸۰ سال به وجود آورده است.

هفته فرهنگی ایران از امروز ۱۳ تیرماه در شهرهای مسکو و سنت پترزبورگ آغاز شد و تا ۱۸ تیرماه ادامه دارد. این هفته فرهنگی به همت سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و رایزنی فرهنگی ایران در مسکو برگزار می‌شود.

فدراسیون روسیه در چارچوب اسناد رسمی موافقتنامه همکاری بین دو کشور و با هماهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در مسکو، میزبان برگزاری این رویداد بزرگ که

هفته فرهنگی ایران در روسیه

کودک هفت، هشت یا ۹ ساله امروز،

کودکی بوده که کمی پیش از همه‌گیری کرونا به دنیا آمده و به احتمال زیاد به خاطر شرایط آن دوران نه مهد رفته و نه هیچ دوره و کلاس حضوری و عمومی. حال تصور کنید این کودک در خانه مشغول بازی است. مادرش هم صحبت می‌کنیم. مهد و مدرسه دارد و بازی او را نگاه می‌کند و مکالمه‌اش با عروسک‌ها، ماشین‌ها یا هر بازیچه

دیگرش را می‌شوند. ناگهان کودک به عروسکش می‌گوید: «تو غلط کردی!» یا «... خوردی!» یا «بیا برو تو کوله‌پشتیم!»... و در ادامه چهره متعجب و شاید سرخ‌شده مادر از حرف‌هایی که یک بچه کوچک می‌زند، قابل حدس است. مادر پیش خودش فکر می‌کند «ما که در خانه درست صحبت می‌کنیم. مهد و مدرسه هم که نرفته که بگویم از دوستانش یاد گرفته است. پس این حرف‌ها از کجا آمده؟»



این یکی از چندین معضلی است که در نتیجه تماشای کارتون‌های دوبله فارسی برای خانواده‌ها به وجود آمده است. والدین با باید مانع فرزندشان شوند که این کارتون‌ها را نبیند یا دانه به او گوشزد کنند که این حرف‌ها بد است و جایی تکرار نکند. این مشکل نتیجه اعتماد به پلتفرم‌های رسمی است که قرار است فضای امن فرهنگی را برای خانواده‌ها و مخاطب خود تضمین کند. اعتمادی که با مرور محصولات عرضه‌شده در برخی پلتفرها می‌فهمیم کاملاً بیجاست اما این مادر

و همه مادران دیگر هم قصصی ندارند. اعتماد به سایت‌ها و سکوهای نمایش فیلم ایرانی‌که با مجوزهای همین کشور راه‌اندازی شده است، فیلم و سریال و انیمیشن‌های مختلف را دوبله یا زیرنویس منتشر کرده یا حتی تولید می‌کند. هر خانواده دغدغه‌مند در تربیت کودکش با اعتماد به آن مجوز رسمی، اجازه می‌دهد فرزندانش در ستنین مختلف ببینند این سکوها و سایت‌ها باشد. این خانواده مراقب است فرزندانش با هر کسی دوست نشود، در مورد مدرسه‌اش تحقیق می‌کند تا به مدرسه مناسب‌تر و امن‌تری برود، موقع انتخاب کتاب دقت می‌کند تصویرها و محتوا و داستان آن بدآموزی نداشته باشد. به همین شیوه، هم اجازه می‌دهد کودک و نوجوانش انیمیشن‌ها و فیلم‌های سکوهای مثل فیلیمو را تماشا کنند. حتی موقع تماشا، آنها را انتها می‌گذارد چون خيالش راحت است که صحنه غیراخلاقی یا خشنی به ناگهان در مقابل دیدگان فرزندش رژه نمی‌رود. اما غافل از این‌که هجمه ضد فرهنگی این بار از درپچه‌های امن و به صورت آشکار و بی‌پروا وارد می‌شود، بیشتر در مقاله‌ای با تیتَر « انیمیشن‌های کودکان، قربانی قاتل زنجیره‌ای

فرهنگ» از شبکه ترویج بی‌اخلاقی، شوخی‌های رکیک و واژه‌های زشت در دوبله آثار کودک و نوجوان گفتیم و در متن پیش رو به خطرات تداوم این رویه در آثار پلتفرم‌های رسمی و مجوزدار بخش فیلم و سریال می‌پردازیم.

سکوهای ضدفرهنگ

تماشای فیلم و سریال یکی از عادی‌ترین و بهترین سرگرمی‌های ماست. هر کسی بسته به سلیقه و علاقه خود حداقل روزی یکی دو ساعت را به تماشای محصولی از دنیای فیلم و سریال می‌گذراند. هر آدم و گروه عاقلی هم می‌داند برای ارائه و گسترش ارزش‌های خود، سینما و فیلم یکی از موثرترین ابزارهاست. از طریق سینما می‌توان برای هر گروه هدف و با هر سن و جنسیت و نژاد، محتوایی ساخت. برای همین به قول معروف تیغ دو دم است.

هم می‌توان از آن برای تربیت و رشد افراد جوامع استفاده کرد و هم اختیار تفکر و عقیده آنها را در دست گرفت. طبیعتاً هر چه این مخاطبان کم‌سن‌تر باشند، تأثیری که از محتوای فیلم‌ها می‌گیرند هم بیشتر است. با توجه به این‌که محتوای محبوب کودکان انیمیشن است، سال‌هاست کمپانی‌های بزرگ و کوچک دنیا با کارتون و انیمیشن، داستان و قصه و ارزش مطلوب خود را به این گروه خردسال ارائه می‌کنند. هرچه این ارزش‌ها بیشتر تکرار شوند، روی لوح سفید ضمیر کودکان هم نقش عمیق‌تر و ماندگارتری می‌زند.

معرف فرهنگ و هنر ایرانی است، خواهد بود. این رویداد در بخش‌های مختلفی شامل نمایشگاه آثار هنری، اکران فیلم‌های سینمایی و انیمیشن، اجرای گروه موسیقی سنتی، بازی‌های رایانه‌ای و برگزاری دوره‌های آشنایی با هنرهای ایرانی برگزار خواهد شد.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، و نذر از معاونان وزارت فرهنگ و ارشاد به همراه نایب‌رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای

عمده انیمیشن‌های دنیا ساخت کشور آمریکاست. گستره آن جهانی است و برای همین شرکت‌های انیمیشن آمریکایی با در نظر گرفتن یک‌سری عناصر تصویری و داستانی، سعی می‌کنند مخاطب را پای کار خود نگه‌دارند تا بتوانند حرف‌شان بزنند. در این انیمیشن‌ها حرف‌ها و نظرهایی مطرح می‌شود که با جهان‌بینی و ارزش‌های جامعه ایرانی فاصله دارد یا حتی در بسیاری موارد در تقابل با آن است اما هدف این نوشته بررسی این تفاوت‌ها و ضدارزش‌ها نیست، بلکه می‌خواهد وضعیت سکوهای نمایشی مجوزدار ایرانی را که قرار است در حفظ فرهنگ و ارزش‌های ایرانی و البته حمایت از روان و ضمیر مخاطب عمل کند را بررسی کند. این موضوع از دو جنبه محتوایی و دوبله قابل‌تامل است.

از ممیزی محدود تا سکوهای نمایشی

یکی از تصورات اشتباهی که در جامعه ما رایج شده این است که اگر در فیلمی لباس نامناسب بازیگر خانم را ببوشانند و صحنه‌های خصوصی و غیراخلاقی را هم حذف کنند، دیگر نمایش آن فیلم با انیمیشن مودی ندارد. شاید تا چند سال پیش این تصور بیراه هم نبود و واقعاً با کمی حذفیات مختصر می‌شد یا خانواده‌های یک فیلم نشست یا بدون نگرانی کارتون‌ی را برای بچه‌ها پخش کرد. حرف‌هایی که از نظر ناظران پخش نامناسب بود هم با دوبله حل می‌شد. این راهکار در صداوسیما که زمانی تانمارجع پخش فیلم و سریال بدون خطر برای عمده خانواده‌های ایرانی بود، سال‌ها اعمال شد. حتی سایت‌های انالدو فیلم رایگان مجوزدار مثل ایران فیلم و تاینی موویز – که ۱۰ سال پیش تعطیل شدند – هم این حذفیات را تا حدی داشتند.

با ورود سکوهای نمایشی به عرصه، مخاطب ایرانی با این پیش‌فرض که چون سکوهای مزبور مجوز دارند پس در راستای اهداف و قوانین و ارزش‌های داخلی عمل می‌کنند، با خیال راحت بیننده محتوای آنها شد. این روند با شروع دوره کرونا و قرنطینه و خانه‌ماندن‌های طولانی مردم سرعت گرفت و مخاطبان سکوهای نمایشی افزایش قابل‌توجهی پیدا کردند. شروع کار این سکوها با پخش فیلم‌ها سینمایی ایرانی و خارجی، سریال‌های به روز آمریکایی با زیرنویس و ترجمه خوب بود. کم‌کم این سریال‌ها و فیلم‌ها دوبله شدند. دوبله‌ها قابل قبول و حتی عالی بود

و همین مخاطب بیشتری را جذب کرد. بعضی از فیلم‌ها و سریال‌ها را همزمان با اکران و پخش جهانی می‌گذاشتند و در زمانی کوتاه دوبله فارسی آن هم ارائه می‌شد. سریال جنجالی و پرصدای «بازی مرکب» یکی از نمونه‌هایی بود که بعد افزایش تقاضا برای تماشا، فیلیمو

به سرعت آن را دوبله کرد. در کنار اینها ساخت انواع سریال‌های ایرانی متفاوت از آنچه در تلویزیون پخش می‌شود و به صورت اختصاصی

روی نماوا و فیلیمو و فیلم‌نت منتشر می‌شود، گروه عظیمی از مخاطبان را جذب آنها کرد. مخاطبانی که نه به سریال آمریکایی چندنان علاقه دارد و نه کردای یا مخاطبانی که ذائقه‌شان با سریال‌های ترکیه‌ای جورتر بوده، حلاله‌می‌توانستند سریال‌هایی وطنی و بومی تماشا کنند. در همین راستا بسیاری از اهالی سینما از تلویزیون و سینما به شبکه نمایش خانگی کوچ کردند و تمرکز فیلمسازی و بازی خود را روی مدیوم جدید گذاشتند. اتفاقی که اگرچه طبیعی و حتی خوشایند می‌نمود اما متأسفانه نتایج خوبی دربرداشت که در ادامه به آن هم می‌پردازیم.

محتوای مسموم

به عنوان یک مادر که همراه فرزندانش در این سکوها انواع انیمیشن سینمایی و سریالی را تماشا می‌کند، اوایل ظهور فیلیمو و بعدها نماوا از این شرایط بسیار خرسند بودم. این‌که زمان و نوع انیمیشن مورد تماشای بچه‌ها در اختیار خودمان است، دیگر برای خرید سی‌دی‌های کارتون هزینه نمی‌کردیم و معضل سالمتی نگه‌داشتن آنها و فضای نگهداری‌شان را هم نداشتیم. از دیگر مزیت‌ها؛ قیمت مناسب اشتراک و حجم کمی که استفاده می‌شد، بود و در ساعاتی و لحظاتی که بچه‌ها اجازه

اسلامی، اعضای رسمی هیات ایرانی در این رویداد فرهنگی را تشکیل می‌دهند. در بخش نمایشگاهی، هنرمندان کشورمان در ۲۰ رشته از جمله تذهیب، نگارگری، خاتم‌کاری، قلمزنی، سفال و سرامیک‌سازی و ... آثار خود را به مخاطبان روسی ارائه خواهند کرد. در بخش ویژه فرش، معتبرترین برندهای فرش ایرانی (بیش از ۱۰۰ فرش، تابلوفرش و گلیم‌های نفیس ایرانی) به نمایش گذاشته خواهد شد.



«جام جم» ترویج آشکار روابط غیر اخلاقی و واژگاران

خوراک مسموم

در میان سینمایی‌ها هم انیمیشن لوکا به صورت استعاری به این مقوله پرداخته و قدم بزرگی در راه عادی‌سازی آن برداشته است.

انیمیشن باز لایتیر هم که یکی از شخصیت‌های زن همجنس‌باز بود در زمان اکران خود چه در آمریکا و چه سایر کشورها با اعتراضات زیادی روبه‌رو شد. در حدی که کشورهای مسلمان به طور کلی حاضر به اکران آن نشدند اما اوج این عادی‌سازی انیمیشن «دنیای عجیب» شرکت دیزنی بود که شخصیت اصلی علنا همجنس‌باز بود.



پیشکسوت موسیقی مقامی، آسمانی شد

خان محمد آدینه‌پور از اساتید موسیقی مقامی شمال خراسان صبح دیرپوز در بیمارستان خاتم‌الانبیای شیروان به رحمت خدا رفت. خان محمد آدینه‌پور از پیشکسوتان عرصه موسیقی مقامی و نوازندگان سنتی بود که نشان درجه یک هنری در رشته موسیقی را از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دریافت کرده بود. خان محمد آدینه‌پور، اهل شهر خانلق در شهرستان شیروان در ۷۸ سالگی دار فانی را وداع گفت و حدود ۶۰ سال در عرصه موسیقی مقامی فعالیت داشت. وی در نواختن سازهای قشمه، سرنا، دوتار، کمانچه و دهل متبحر بود و در بخش نوازندگی قوشمه، کمانچه و دوتار عنوان‌های برتر کشوری داشت. آثار ارزشمند و افتخارات ملی در کنار منش و اخلاق نیکو، خاطراتی ماندگار و کارنامه‌ای درخشان از آن مرحوم به یادگار نهاده است. این هنرمند پیشکسوت متولد ۱۳۲۰ ساکن روستای خانلق از توابع شهرستان شیروان بود و مراسم تشییع پیکرش درامارمزه حمزه رضای زیارت شیروان برگزار می‌شود.



افتتاح نمایشگاه جشنواره هنرهای تجسمی جوانان

آیین افتتاح نمایشگاه آثار هنرجویان بیست و نهمین جشنواره هنرهای تجسمی جوانان ایران در نگارخانه رسول مهر اداره‌کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان تهران برگزار شد.

از هنرجویان رشته‌های ارتباط تصویری (پوستر)، تصویرسازی، خوشنویسی، سفال و سرامیک، عکاسی، کاریکاتو (کارتون)، مجسمه‌سازی، طراحی، نقاشی، نگارگری و هنرهای جدید به نمایش درآمده است.

این نمایشگاه تا روز شنبه (۱۷ تیر) از ساعت ۱۱ تا ۱۷ در نگارخانه رسول مهر اداره‌کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان تهران به نشانی سعادت‌آباد، بلوار دریا، خیابان سردار دریای شمالی، تقاطع عباسی‌اناری و کوی مروارید، میزبان علاقه‌مندان است. بیست و نهمین جشنواره هنرهای تجسمی جوانان ایران شهریور سال گذشته به دبیری محمد مهدی رحیمیان به منظور رقابت در عرصه خلاقیت‌های هنری، ارتقای تخصصی هنرجویان، شناسایی و معرفی جوانان با توجه به مؤلفه شایستگی و ارتباط هنری هنرمندان جوان سراسر کشور، در اردوگاه فرهنگی ورزشی شهید باهنر تهران برگزار شد.



بازدید رایگان از موزه‌ها در عید غدیر

به مناسبت عید بزرگ غدیر، عید امامت و ولایت بازدید از همه موزه‌ها، بناهای تاریخی و پایگاه‌های میراث ملی و جهانی تحت پوشش وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در سراسر کشور، روز جمعه ۱۶ تیر ۱۴۰۲ رایگان است.

از مجموع ۸۲۶ موزه کشور، ۲۶۸ موزه تحت پوشش وزارت میراث فرهنگی و بقیه موزه‌های سایر نهادهای دولتی، عمومی، مجموعه‌ها و موزه‌ها خصوصی هستند.

